

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:5 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II

Revisionens uppdrag och genomförande

Läronämnden konstaterar att kyrkostyrelsens förslag till *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* i hög grad fullföljer de givna direktiven. Förslaget är en varsam revision av *Den svenska kyrkohandboken del II* (1987). Läronämnden menar att förslaget på ett välmotiverat sätt är en vidareutveckling av befintliga gudstjänstordningar. I anslutning till den sammanfattning av direktiven som återfinns i kyrkostyrelsens skrivelse (2023:5) vill läronämnden inledningsvis kommentera revisionens genomförande i relation till det givna uppdraget.

Överensstämmelse med Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I

Läronämnden konstaterar att det grundläggande skeende som utgör gudstjänstens *ordo* har förtydligats. Liturgin och språkbruket i de båda delarna av kyrkohandboken har harmoniserats så att de står i överensstämmelse med varandra. Likaså har en strävan efter en gemensam teologisk grund för vigningshandlingar och mottagningshandlingar mynnat ut i att flera moment i vigningsgudstjänsterna och mottagningshandlingarna numera är lika för alla.

Överensstämmelse med Bibel 2000

Läronämnden välkomnar att *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* har anpassats till Bibel 2000 och menar att denna anpassning står i överensstämmelse med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Överensstämmelse med kyrkoordningen

Läronämnden konstaterar att den balans mellan ett juridiskt språkbruk och liturgiska formuleringar som har eftersträvat i revisionsarbetet uppnås i förslaget. Då kyrkoordningens formuleringar lyfts in i kyrkohandboken är gudstjänstens språkbruk överordnat det juridiska språkbruket, så till vida att en specifik gudstjänstordnings funktionsduglighet i sitt liturgiska sammanhang tillmäts större betydelse än ett ordagrant återgivande av kyrkoordningen.

I de juridiska formuleringar som återfinns i kyrkoordningen måste entydighet eftersträvas eftersom syftet är att tydligt ange vad som gäller i komplexa situationer. Det liturgiska språkbruket behöver däremot vara rikare eftersom dess syfte är att omtala och tilltala Gud.

Beslutade dokument med ekumeniska och interreligiösa perspektiv

I sitt yttrande över *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I* betonade läronämnden att religionsteologisk medvetenhet, interreligiösa och ekumeniska perspektiv hänger

samman med varandra (Ln 2017:1y). Mot den bakgrunden kommer läronämnden särskilt att kommentera bruket av begreppet ”Guds folk”.

Ett mer inkluderande språkbruk

Läronämnden gör bedömningen att språket i förslaget är mer inkluderande än tidigare.

Barnkonsekvensanalys

Läronämnden understryker att det är betydelsefullt att barnets perspektiv beaktas i de gudstjänster som firas enligt de ordningar som återfinns i *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II*, även då detta inte uttryckligen anges i instruktionerna.

Centrala teman

Ett trinitariskt perspektiv

I det föreliggande förslaget har skapelseperspektivet stärkts, samtidigt som det hålls ihop med frälsningsperspektivet. När det gäller pneumatologin konstaterar läronämnden att förslaget tydligt betonar den heliga Andens roll i inledningsbönen för mottagande av biskop, samt genom att Andens roll för den enskildas tro och helgelse betonas i inledningsorden till vigningshandlingarna. Vigningen sker i den bedjande församlingens mitt och i kraft av den heliga Anden.

En evangelisk-luthersk öppen folkkyrka

Läronämnden vill påminna om Svenska kyrkans förståelse av vigningstjänstens uppdrag som en förutsättning för den öppna folkkyrkan. Vigningstjänsten innefattar ett ansvar för att kyrkans liv gestaltas i enlighet med dess tro, bekännelse och lära. Mot den bakgrunden konstaterar läronämnden med tillfredsställelse att biskopens tillsynsansvar har förtydligats i den ordning för biskopsvigning som återfinns i förslaget. Därigenom accentueras den balans mellan det episkopala och det lokala som utmärker Svenska kyrkan.

En generell ambition i revisionsarbetet har varit att lyfta fram det allmänna prästdömet, det vill säga den tjänst som vi vigs till i dopet. Varje döpt kristen är kallad och sänd att vittna om vår kristna tro och att bidra till att Guds rike tar gestalt. Denna kallelse och sändning är inte begränsad till de uppdrag som beskrivs som kyrkans vigningstjänst och den omfattar inte endast de uppgifter som många spontant ser som en del av församlingsverksamheten.

Guds folk, Kristi kropp och ett tempel av levande stenar

Bibelns beskrivningar av kyrkan är rika och mångfaldiga. Läronämnden konstaterar att bruket av flera bibliska motiv och en djupare förståelse av kyrkan har betydelse för en väsentlig del av läroutvecklingen inom kyrkosyn, ämbetssyn och liturgi. Detta har varit av avgörande betydelse för den ekumeniska rörelsen. Ett motiv som har kommit till användning i *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* är det bibliska begreppet ”ett tempel av levande stenar”. Detta begrepp kompletterar Kristi kropp- och Guds-folk-motiven.

Begreppet ”Guds folk” är betydelsefullt i dialogen mellan judar och kristna. Därtill är kyrkans användning av begreppet av avgörande betydelse i kyrkans aktiva arbete för att motverka antisemitism. Mot den bakgrunden vill läronämnden särskilt kommentera hur användningen av begreppet ”Guds folk” i det föreliggande förslaget till *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* förhåller sig till det av kyrkomötet antagna samtalsdokumentet *Guds vägar*.

I sitt yttrande över förslaget till *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I* (Ln 2017:1y) uppmärksammade läronämnden de insikter som samtalsdokumentet *Guds vägar* (2001) innehåller. På motsvarande sätt vill läronämnden uppmärksamma hur formuleringar i förslaget till *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* förhåller sig till detta samtalsdokument.

I inledningen till föreliggande kyrkohandboksförslag står: "Kallelsen att föra ut evangelium är given åt hela Guds folk". Här används begreppet "hela Guds folk" i bestämd form singular. Formuleringen är hämtad från kyrkoordningens inledning till kapitel 30 som formulerades innan *Guds vägar* antagits. Här finns således en spänning mellan direktiven att både åstadkomma överensstämmelse med kyrkoordningen och att ta hänsyn till beslutade dokument med ekumeniska och interreligiösa perspektiv.

I ljust av den läroutveckling som skett under de senaste decennierna finns det skäl att i *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* nyansera kyrkoordningens formulering med avseende på bruket av begreppet "Guds folk". I *Guds vägar* framhålls att "[s]åväl kristendom som judendom har sin utgångspunkt i det gudsfolk och den historia som de gemensamma heliga skrifterna talar om". Därför behövs en annan formulering i Inledningen än "hela Guds folk", exempelvis "hela kristenheten" eller "alla kristna". Detsamma gäller vigningsmässornas anvisningar och inledningsord, så att det blir tydligt att de som förenas genom dopet är alla kristna.

Formuleringen "I Kristus är vi ditt folk" som återfinns i Vigningsbön och handpåläggning behöver, i ljust av ovanstående, också förändras. "I Kristus blir vi del av ditt folk" eller "I Kristus tillhör vi ditt folk" skulle bättre kunna svara mot vår kyrkas förståelse.

Gudstjänstordningarna

När det gäller de enskilda gudstjänstordningarna och de därtill hörande anvisningarna i det föreliggande förslaget vill läronämnden anföra följande:

Läronämnden noterar att Allmänna anvisningar för vigningshandlingarna uttrycker den eftersträlvade överensstämmelsen med kyrkoordningen och den praxis som utvecklats sedan 1987. I det föreliggande förslaget följer samtliga ordningar för vigningsgudstjänsterna samma mönster och detta mönster följer i sin tur *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I*.

Läronämnden noterar med tillfredsställelse den intention som inledningstexten uttrycker, nämligen att hålla samman den kallelse som avser alla döpta med kallelsen till särskild tjänst liksom till andra uppdrag. Det är naturligt att de övergripande anvisningarna för vigningshandlingarna explicit håller samman evangeliets förkunelse i ord och handling, liksom att texten håller samman de tre uppdragen i vagnings-tjänsten.

Läronämnden välkomnar att *samtliga vagningsordningar* är tänkta att firas integrerat med högmässa enligt *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I*. Detsamma gäller att predikan, som hålls i anslutning till textläsningarna, uttryckligen får karaktären av vagningsstal och således binder ihop Ordets gudstjänst med vagningsdelen.

Läronämnden konstaterar att *Den svenska kyrkohandboken del II* (1987) före vagningsbönen i ordningen för biskopsvagningsmässa har en Bön för kyrkan, som nu ersätts av Kyrkans förbön, i enlighet med ordningen för högmässa. Eftersom placeringen av Kyrkans förbön i gudstjänsten påverkar förbörens karaktär och funktion, kan den tillmätas olika teologiska och ekumeniska betydelser. Därför menar läronämnden att det vore värdefullt med en fakultativ placering av Kyrkans förbön i vagningsgudstjänsterna (jfr Ln 1987:1).

När det gäller *biskopsvigningen* bejakar läronämnden den nya formulering som återfinns i inledningstexten till biskopens löften. Här beskrivs biskopens uppdrag som ”ett tecken på kyrkans kontinuitet genom tiderna, dess enhet och världsvida gemenskap”. Detta knyter an till anvisningarnas betoning av värdet av närvaron av internationella och ekumeniska representanter som manifestation av kyrkans enhet.

Läronämnden konstaterar vidare att förslaget på ett nytt sätt inkluderar biskopens tillsyn över det diakonala uppdraget och därmed tillsynsansvaret för både diakoner och präster. Detta återspeglas i formuleringen att ”kyrkan står på de förtrycktas sida” med koppling till diakonens löften. Formuleringen kompletterar och preciserar även formuleringen om barmhärtigheten som blir utövad efter Guds vilja.

Likaså noterar läronämnden att det föreliggande förslaget innefattar en omformulering i förhållande till skapelsen, där Guds folk sägs vittna om Guds väldiga gärningar i allt skapat. Den nya formuleringen knyter väl an till behovet av större ödmjukhet och samtidigt större ansvar när det gäller kyrkans hållning till skapelsen och rådande hot mot klimat och miljö.

När det gäller *präst- och diakonvigningen* ser läronämnden med tillfredsställelse att en gemensam ordning för vigning av präst och diakon utgör handbokens huvudalternativ. De synpunkter som läronämnden anför avser den gemensamma ordningen och berör indirekt också de ordningar som gäller separata präst- och diakonvigningar.

Läronämnden konstaterar att kyrkomötet nu har möjlighet att för första gången anta en kyrkohandbok som stadfäster en praxis som utvecklats när det gäller gemensamma vigningar, särskilt efter antagandet av kyrkoordningen 1999. Läronämnden ser positivt på hur handbokens ordning gestaltar uppdraget som diakon som tydligt integrerat med övriga ämbeten.

Diakonens löften är i hög grad i överensstämmelse med löfterna i 1987 års vigningsordning. I sitt yttrande över förslaget till *Den svenska kyrkohandboken del II* anförde läronämnden att samhällsinriktningen och rättviseperspektiven borde understrykas tydligare i vigningsordningen, liksom att omsorg skulle kunna vara ett bättre ord än barmhärtighet (Ln 1987:1). I linje med detta välkomnar läronämnden formuleringarna i det nu föreliggande förslaget om att diakonen ska stå på de förtrycktas sida och försvara människors rätt. Läronämnden bejakar det något reviderade förslaget med formuleringen att diakonen ska vara ”ett tecken på Guds barmhärtighet”, i stället för ett ”barmhärtighetens tecken”.

När det gäller den första frågan som ställs till diakonkandidater noterar läronämnden att den ligger nära den fråga som återfinns i *Den svenska kyrkohandboken del II* men att ordvalet har ändrats något. I 1987 års handbok talas det om att ”hjälpa dem som behöver er tjänst”. I det föreliggande förslaget talas det om att ”uppsöka och gripa in där din/er tjänst behövs”. Läronämnden bejakar förändringen.

Den andra frågan som ställs till diakonkandidaterna i förslaget rymmer ett explicit omnämnande av diakonens tystnadsplikt som motsvarar frågan som ställs till prästkandidater. Läronämnden bejakar detta förtydligande som överensstämmer med befintlig praxis.

Läronämnden anser att förslagets ordning för *Sändningsmässa/gudstjänst* är ett tydligt uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Där betonas alla döptas sändning, genom det allmänna prästadömet.

Läronämnden vill uppmärksamma att förslaget till *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* innefattar en ny ordning för *Mottagande av kyrkoherde*. Läronämnden välkomnar att kyrkoherdens herdeuppdrag, tillsynsansvar och teologiska kunskap framhävs. Läronämnden bejakar dessutom att den förbön för kyrkoherden som återfinns i förslaget ska ledas av diakon eller annan person. Detta förtydligar att mottagande av

ny kyrkoherde inte ska misstolkas som en förnyad prästvigning, utan i stället förstås som församlingens välkomnande av en ny herde för församlingen.

Läronämnden konstaterar att kyrkostyrelsens skrivelse 2023:5 framhåller att ordningen för kyrkoherdemottagning står i spänningen mellan å ena sidan kyrkoherdens lokala anställning och å andra sidan kyrkoherdens självständiga tillsynsansvar över pastorat och församlingar, vilket i sin tur relaterar till biskop och domkapitel och hela den världsvida kyrkan. Kyrkoherden har ett tillsynsansvar som han/hon delar med biskopen och utför som biskopens lokala representant. Läronämnden konstaterar att detta innebär att varje mottagande av kyrkoherde i det avseendet alltid också är en installation av kyrkoherden. Mottagande av kyrkoherde kan därför också betecknas som installation av kyrkoherde. Båda alternativen är förenliga med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Läronämnden konstaterar att de föreslagna ordningarna för *Invigningshandlingar* på ett klargörande sätt uttrycker Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära så till vida att det är tydligt att invigning och ibruktagande vanligen sammanfaller med varandra.

Likaså välkomnar läronämnden de förändringar som har gjorts i ordningen för kyrkoinvigningsmässan. Genom att kyrkklockorna tas i bruk redan i gudstjänstens inledning, medan altaret tas i bruk först vid måltidens början, får gudstjänsten ett mer naturligt flöde. Att den nu föreslagna ordningen dessutom är tydligt anpassad till såväl invigning som återöppnande av kyrkorum är också en förbättring.

Avslutning

Sammantaget anser läronämnden att förslaget till *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* står i överensstämmelse med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. De påpekanden som läronämnden anför i sitt yttrande har sin grund i att Svenska kyrkans kyrkohandbok ska uttrycka evangeliet så klart som möjligt och vara i överensstämmelse med vår evangelisk-lutherska bekännelse. Det är läronämndens mening att det föreliggande förslaget till *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del II* kan antas efter att ovanstående synpunkter och ändringsförslag noggrant har övervägts, framför allt vad gäller bruket av begreppet "Guds folk".

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Mikael Winnige, Johannes Zeiler.

Biskop Johan Tyrberg och Jesper Svartvik har deltagit i läronämndens överläggningar men var inte närvarande vid beslutstillfället.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:2y

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Läronämnden ser inga läromässiga hinder i förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse 2023:4 och vill understryka följande:

Läronämnden bejakar förslaget att domarledamoten i beskrivet undantag kan inträda som ordförande i stället för biskop och domprost, men vill betona vikten av att prästerlig ersättare för biskop och domprost är närvarande i dessa fall.

Läronämnden välkomnar de ändringar som föreslås i skrivelsen avseende domkyrkans ställning som stiftets katedral och biskopens utökade rätt att delta i utformningen av domkyrkoförsamlingens församlingsinstruktion.

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Mikael Wininge och Johannes Zeiler.

Biskop Johan Tyrberg och Jesper Svartvik har deltagit i läronämndens överläggningar men var inte närvarande vid beslutstillfället.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:3y

Om vigsel och kyrkans enhet

Läronämndens yttrande över motion 2023:24

Läronämnden vill påminna om att Svenska kyrkan sedan 2009 viger såväl samkönade som olikkönade par. Sedan 2017 har Svenska kyrkan en gemensam ordning för vigslar. Biskopsmötet har 2022 uttalat målbilden att ”alla präster med glädje och av fri vilja viger par av olika kön liksom par av samma kön”.

En viktig evangelisk-luthersk princip är följande:

... för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika. (Den augsburgska bekännelsen, artikel VII).

Därför vill läronämnden påminna om att Svenska kyrkan är en trosgemenskap och inte en åsiktsgemenskap, alltså krävs inte enighet om frågor som inte berör evangelii lära och sakramentens förvaltning. I vår kyrkas tradition är vigsel inte ett sakrament.

Med anledning av motionens andra punkt vill läronämnden betona att samspelet mellan kyrkostyrelsen och biskopsmötet pågår kontinuerligt. En ytterligare reglering innebär en förändring i den ansvarsfördelning mellan biskopsmötet och kyrkostyrelsen som kännetecknar vår kyrkas ordning.

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:4y

Tvångsförvaltning av församlingar

Läronämndens yttrande över motion 2023:28

Motionen rör Svenska kyrkans två pastorala nivåer (församling och stift) och deras samspel. I Ln 2012:2y anger läronämnden: ”I Svenska kyrkan är samspelet mellan församlingar, pastorat och stift väsentligt ur ett läroperspektiv.”

Läronämnden konstaterar att tvångsförvaltning av en församling eller ett pastorat inte strider mot Svenska kyrkans identitet och ligger i linje med kyrkoordningens beskrivning av såväl biskopens uppdrag (svara för ledning och tillsyn, vårda och värna kyrkans enhet) som stiftets uppdrag (främja och ha tillsyn).

I Ln 2020:1y behandlade läronämnden frågan om stiftens uppdrag att säkerställa att församlingarnas teologiska och ekonomiska ansvar hålls samman. Läronämnden refererade till ett tidigare yttrande:

I sitt yttrande över strukturfrågor Ln 2012:2y betonade nämnden att det är nödvändigt att Svenska kyrkan i en tid med mycket förändringar säkerställer att organisationen både är pastoralt och ekonomiskt bärkraftig. Detta ska bidra till att uppfylla det som i kyrkoordningens inledning beskrivs som dess syfte: ”... att ange de strukturer och beslutsformer som ger de bästa förutsättningarna för Svenska kyrkan att fullfölja sin kallelse.”

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Maria Södling, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnings och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:5y

Tillsynsansvar för Svenska kyrkans webbsida

Läronämndens yttrande över motion 2023:46

Läronämnden påminner om att Svenska kyrkan är en episkopal kyrka där biskops-ämbetet utövar det yttersta tillsynsansvaret. Hemsidor och sociala medier utgör inget undantag från detta ansvar.

Angående varje kristens kallelse att gestalta sin tro i ord och handling konstaterar läronämnden följande i sitt yttrande Ln 2015:8y, med hänvisning till Ln 2014:9y:

Identiteten värnas genom att kyrkans förkunnelse med Kristus i centrum, i ord och handling bevarar traditionen genom att aktualisera, tolka och tillämpa den i varje ny tid. Det finns ett nödvändigt samband mellan tradition och förnyelse. Att detta samband vidmakthålls värnas av kyrkan som gemenskap.

Kyrkan är, som det anges i den augsburgska bekännelsen (VII), den gemenskap i vilken evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Detta innebär att vi, på dopets grund, har ett gemensamt ansvar att stå fasta i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Vigningstjänsten och kyrkans tillsynsfunktioner har ett särskilt ansvar.

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:6y

Val av församlingsråd

Läronämndens yttrande över motion 2023:47

Svenska kyrkan framträder primärt som lokal församling. Läronämnden har tidigare kommenterat det lokala självstyret i Ln 2022:8y med hänvisning till Ln 2013:8y och Ln 2012:3y, där det framhålls att: "... det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt." (Ln 2012:3y).

Läronämnden konstaterar att det lokala självstyret är en väsentlig dimension av kyrkans tradition och liv och att formerna för detta kan variera (jfr Ln 2013:8y).

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Maria Södling, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:7y

Kyrkoherdens uppdrag

Läronämndens yttrande över motion 2023:59

Svenska kyrkan har en vigningstjänst med tre olika uppdrag: biskop, präst och diakon. I sitt yttrande Ln 2021:1y hänvisar läronämnden till Ln 2005:5y där det konstateras att:

Svenska kyrkan har *en* vigning med samma grundläggande innehåll till de tre uppdragen som biskop, präst och diakon. Vigningen innebär att den som vigs får kyrkans kallelse att gå in i livslång tjänst med förpliktelse till Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Samtidigt sker vigningen till ett särskilt ansvar eller uppdrag som biskop, präst eller diakon. Dessa uppdrag har olika karaktär.

Det finns chefs- och ledningsfunktioner av olika slag i Svenska kyrkans organisation och kyrkoherden leder all verksamhet i församlingen (5 kap. 1–2 §§ kyrkoordningen). Kyrkoherdeuppdraget är kopplat direkt till prästens speciella uppdrag i vagnings-tjänsten.

I löftenas inledningsord i prästvigningsmässan formuleras detta som att: ”En präst skall predika Guds ord och förvalta sakramenten, leda församlingens bön och tillbedjan i gudstjänsten, undervisa och utöva själavård och så vara en herde för Guds hjord” (Den svenska kyrkohandboken del II, 1987). Prästen har utifrån sin vigning ansvaret för att förkunna ordet och förvalta sakramenten och bär utifrån detta ansvar också uppdraget att vara herde (pastor) i en församling.

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnings och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:8y

Nytt särskilt villkor för anställning som domprost eller kyrkoherde

Läronämndens yttrande över motion 2023:61

Läronämnden konstaterar att Svenska kyrkan sedan 2009 viger såväl samkönade som olikkönade par. Kyrkoherden har ansvaret för att samkönade par kan vigas inom församlingen eller pastoratet. Sedan 2017 har Svenska kyrkan en gemensam ordning för vigslar. Biskopsmötet har 2022 uttalat målbilden att ”alla präster med glädje och av fri vilja viger par av olika kön liksom par av samma kön”.

Vidare vill läronämnden uppmärksamma att om motionen skulle bifallas så innebär det en förändring av konkretionsnivån i regleringen av domkapitlets behörighetsförklaring av kyrkoherde. Vid en förändring av denna art ska beaktas vad läronämnden tidigare anfört i Ln 2008:7y:

Domkapitlen har att oväldigt utöva sin tillsynsuppgift och redovisar sin tillsyn genom fattade beslut. En särskild kontroll av hur en specifik tillsynsuppgift utförs skulle innebära en förändring av det ansvar som i vår kyrkotradition ålagts biskop och domkapitel.

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Wininge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:9y

Svenska kyrkan och samhällsdebatten

Läronämndens yttrande över motion 2023:62

Läronämnden konstaterar att Svenska kyrkan på nationell nivå har i uppgift ”att vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt” (inledning till kyrkoordningens fjärde avdelning).

Läronämnden påminner om sitt yttrande angående samhällsfrågor Ln 2021:10y: ”Bedömningen av vilka frågor som berörs av evangelium och hur dessa frågor bör behandlas måste [därför] vara föremål för tolkning i varje tid.”

I samma yttrande hänvisar läronämnden till vad den tidigare framhållit:

Det uppstår ständigt situationer där såväl den enskilde som en församling, ett stift eller en kyrka erfar en skyldighet att visa solidaritet med utsatta människor och delta i det offentliga samtalet. Detta ansvar är ofrånkomligt och även om osäkerheten alltid finns där, liksom risken att ta fel, så är det en del av kyrkans uppdrag att i varje tid ge röst åt evangelium och ta ställning i etiska frågor. (Ln 2004:3y)

Svenska kyrkan har i sitt uppdrag ansvar för samhällsfrågor. Kyrkans tro, bekännelse och lära får alltid politiska konsekvenser, vilket dock aldrig bör innebära att kyrkan förskriver sig till ett politiskt parti. (Ln 2010:8y)

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:10y

Kyrkan och migrationen

Läronämndens yttrande över motion 2023:72

En central tanke i bibeltexterna, som vi också möter i den kristna traditionen, är uppmaningen att ta emot och visa gästfrihet mot främlingar (Hebreerbrevet 13:2). Alla människor är skapade till Guds avbild (Första Moseboken 1:26–27) och Kristus kallar oss att möta honom i våra minsta bröder och systrar (Matteusevangeliet 25:40). Kyrkan är därför kallad att möta människor i utsatthet utifrån deras behov och situation. Stödet till migranter är därmed en självklar del av kyrkans uppdrag. Hur det arbetet gestaltas i församling och stift ska inte regleras av kyrkomötet.

Med hänvisning till motionens ärende vill läronämnden påminna om sitt yttrande Ln 2003:11y om Svenska kyrkan som en del av den världsvida kyrkan:

Kyrkan är inte etniskt bestämd och nationerna har ingen konstitutiv betydelse för kyrkans identitet. Kyrkan är Guds folk och Kristi kropp. Med sitt centrum och sin livskälla i Kristus och evangeliet om honom har Svenska kyrkan som en del av den världsvida kyrkan ett uppdrag i Sverige. Det är ett gudomligt tecken att de människor som i Sverige inbjuds att tillhöra Guds folk återspeglar rikedom i skapelsen och i Kristi världsvida kyrka.

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:11y

Angående förbud att utfärda konvertitintyg

Läronämndens yttrande över motion 2023:74

Läronämnden konstaterar att reglering och tillsyn av prästers tjänsteutövning åligger biskop och domkapitel. Läronämnden påminner om sitt yttrande Ln 2008:7y:

Det åligger biskop och domkapitel att utöva tillsyn över vigda och över församlingarna. Tillsynen över de vigda gäller oavsett om de är anställda inom Svenska kyrkan eller har annan sysselsättning.

Domkapitlen har att oväldigt utöva sin tillsynsuppgift och redovisar sin tillsyn genom fattade beslut. En särskild kontroll av hur en specifik tillsynsuppgift utförs skulle innebära en förändring av det ansvar som i vår kyrkotradition ålagts biskop och domkapitel.

Motionens förslag är inte förenligt med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:12y

Evangelieboken

Läronämndens yttrande över motion 2023:76

Läronämnden understryker att det i Svenska kyrkan är angeläget att på olika sätt språkligt möjliggöra för fler att delta i Svenska kyrkans gudstjänstfirande. Se Ln 2022:2y Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk. Se även tidigare yttranden 2021:2y, 2019:5y, 2005:7y, 2004:1y, 2002:2y.

Läronämnden konstaterar att det generellt sett inte finns läromässiga hinder att ta fram översättningar av bibeltexter formulerade på ett enkelt språk. Sådana exempel finns redan.

Läronämnden vill samtidigt understryka att *Den svenska evangelieboken* är antagen som en av Svenska kyrkans gudstjänstböcker och som sådan ett uttryck för kyrkans tro, bekännelse och lära. Andra bibelöversättningar kan användas som komplement och för särskilda syften, men har inte ställning som ett av Svenska kyrkans grundläggande dokument (se Ln 2016:2y Officiell översättning av Bibeln för barn).

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2023:13y

Kyrkoårets användning i orostid

Läronämndens yttrande över motion 2023:89

I kyrkans gudstjänstfirande gestaltas tron i hela dess bredd. Liksom i tidigare yttranden Ln 1995:510 och Ln 1994:506 konstaterar läronämnden att kyrkoårets grundstruktur tillhör det allmänkyrkliga arvet.

Adventstiden och fastetiden kan liksom särskilda fastedagar i veckan på ett särskilt sätt lyfta fram vår kallelse till omvändelse. Ingenting hindrar att texter och teman från en del av kyrkoåret används också under andra tider på året. Däremot kan de inte ersätta *Den svenska evangeliebokens* kyrkoårsbundna läsningar i huvudgudstjänsten.

Läronämnden vill dock understryka att kyrkoåret som helhet, liksom den valfrihet som finns i *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan*, rymmer rika möjligheter att i gudstjänstens ord och fysiska gestaltning uttrycka såväl tacksamhet över Guds skapelse som ångest och vanda över allt som idag hotar dess rikedom och livsmöjligheter.

Uppsala den 25 augusti 2023

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winninge och Johannes Zeiler.